

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Societatis contractus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

voluntarium, sed necessarium, consuetudo verò habet voluntarium principium, ut pote, cum ex pietate Canonici noviderunt aliquid usibus Ecclesiæ applicandum, ex quibus voluntariis oblationibus tandem nata est consuetudo laudabilis. Conc. verò Trid. *sess. 24. de reform. c. 14.* videtur æquare statutum consuetudini, ut bene observavit Nav. 23. *man. nam.* xxi. cum mandat consuetudines cum receptione Canonico- rum servari solitas ab Episcopo examinandas, & laudabiles approbandas. Quare non est necesse, sequi distinctionem illam Panorm. sed simpliciter asserere possumus, non committi simoniam, si aliquid pro Ecclesiæ fabrica exigatur, ut docet Navar. Hæc Busæus.

Societas contractus.

1. Societas est conventio duorum vel plurium conferentium suam pecuniam vel industriam, vel laborem, vel aliam rem pretio æstimabilem ad lucrum commune. Ad societatem hæc conditiones requiruntur, ut fundetur in negotiatione licita & honesta; ut singuli aliquid conferant in commune, sive conferant pecuniam, sive operam, sive industriam; ut servetur æqualitas inter socios, ita ut lucrum, expensæ, & damna sint communia omnibus ad ratam pecuniæ vel industriæ in societatem collatæ; ut fors seu pecunia quam socius in communem contulit, subjaceat periculo conferentis, illique pereat (est enim dominus, res autem domino perit,) nisi aliter justè conventum sit, & ut serventur pacta, quoties servari possunt, quia fides data, servanda est. *com. 2. de Contractibus, disp. 3. quest. 6. punct. 1. num. 1. & seq.*

2. Quæres: an qui societatem inicit, seque ad operas in una societate obligavit, peccet, & teneatur ad restitutionem, in eundo alias societates, suasque in iis operas impediendo? Non peccat, nec tenetur ad restitutionem, quoties hoc præstare potest absque præjudicio prioris societatis. *ib. n. 4.*

3. Contractus societatis regulariter celebrari potest ab iis qui facultatem habent disponendi ad suum libitum de rebus, quas conferunt ad societatem; & consequenter iniri potest societas inter patrem & filium, quando filius confert ad societatem bona castrensia vel quasi: aut quando pater ponit pecuniam, & filius operam & industriam. Item celebrari potest societas inter fratres, salvo tamen jure patris. At neque

pupillus, vel minor absque licentia tutoris, neque rationis infirmo, neque religiosus, cum non sit sui juris, neque Medicus cum infirmo, Advocatus cum cliente, tutor & curator cum pupillo & minore, &c. valide possunt societatem initiare. *Ibid. punct. 2. n. 1. & seqq.*

4. Quomodo faciendâ divisio in societate? Faciendâ est ad æqualitatem, habita ratione illius quod quisque contulit in societatem: propterea, qui æqualiter posuit pecuniam vel industriam, debet recipere lucrum æquale; in æquale verò, si non æqualiter posuit; at qui posuit solas operas, par non est, ut recipiat aliquid loco capitalis, cum nihil posuerit in sorte vel capitali. *Ibid. punct. 3. n. 3.*

5. Quæres, quomodo possit recipi lucrum ab eo, qui pecuniam posuit in societate, cum pecunia sit infœcunda & infrugifer? Respondetur non recipi lucrum ex pecunia, prout est pecunia & pretium rerum venalium, sed quatenus exponitur negotiationi periculo ipsius apponentis. *Ibid. n. 4.*

6. Damna, quæ patitur socius ex causa proxima societatis, debent esse communia, modò non eveniant ex levi culpa socii. Et si res societatis furto sublata fuerint, damnum debet esse commune, si absque culpa sociorum sublata fuerint. Item expensæ quæ non superflue fiunt à socio apponente industriam, faciendæ sunt ex communi pecunia societatis, nisi aliter conventum sit inter socios, aut aliter lege cautum, vel consuetudine receptum. Unde elemosynæ quas facit socius apponens industriam, si moderatæ sint & discretæ, fiantque intuitu felicitis exitus societatis, rationabiliter solvendæ videntur ex communibus lucris. *Ibid. punct. 4. num. 1. & seqq.*

7. Quando faciendæ sunt aliquæ expensæ in utilitatem societatis, socius tenetur eas facere ex propria pecunia, aut mutuo ab aliis petere, si non possit extrahi pecunia à societate ad eas faciendas; ipsi tamen competit jus repetendi à sociis, quod insumpsit, cum utiliter gesserit negotium societatis, non sicut si fuisset proprium negotium. *Ibid. n. 5.*

8. Petes, quid requiratur ad contractum societatis circa animalia? Ut unusquisque sociorum aliquid conferat in societatem, sive conferat animalia, sive custodiam, sive industriam; ut servetur æqualitas, ita ut damna, expensæ & lucra provenientia ex causa societatis sint communia; ut animalia stent periculo apponentis, ita, ut si pereant, pereant apponenti. Quare iniquus est contractus societatis, quo traduntur

que animalia hoc pacto, si pereant, æqualiter pereant apponenti & recipienti; si verò non pereant, capitale detur apponenti, fructus verò dividantur æqualiter. Iniquus est similiter ille contractus, quo quis tradit animalia pastori cum pacto, ut ea custodiat & pascat, & semper ferventur in eodem numero, ita, ut si aliqua pereant, compleatur numerus ex fœtibus; & pastor in fine singulorum annorum accipiat dimidiam partem reliquorum fœtuum: in hoc enim contractu deesse videtur æqualitas, si pastoris industria pluris æstimetur, quam valeat numerus animalium ipsi constitutus & assignatus; secus si non pluris ipsius opera & industria æstimetur. *ibid. punct. 5. num. 2. & 3.*

9. Licita videtur societas, qua traduntur animalia hoc pacto, ut lucrum sit commune, & qui animalia recipit, nihil capiat, donec pretium animalium domino fuerit persolutum. *ibid. num. 4.*

10. Animalia, quæ culpa socii perierunt, restituenda sunt, juxta valorem & æstimationem; quam habebant tempore amissionis seu læsionis; nam ad dominum pertinet incrementum & decrementum rei, nisi aliud in jultum pactum deducatur; consequenter animalia restituenda sunt, juxta valorem quem habebant tempore amissionis, seu læsionis, cum animalia ad illud usque ad tempus essent domini, seu apponentis. *ibid. num. 7.*

11. Illicita est societas inita cum pacto, ut luerum dividatur, pretium verò ovium tradatur apponenti, juxta valorem quem oves habebant tempore traditionis, hoc tamen limita, nisi gravamen juxta mercede compensetur. *ibid. n. 9.*

Societas inter fratres.

12. Fratres defunctis parentibus habere solent bona indivisa per modum societatis, ita ut lucra & damna sint communia; quamquam hæc societas extendit se tantum ad bona hæreditaria, & ad lucra ex illis provenientia, nisi aliter deductum sit in pactum. Propterea si unus negotietur altero nihil conferente, non dicitur societatem cum altero inisse; imò si uterque negotietur, non videntur societatis contractum celebrasse, si nihil ad negotiationem conferant. Quare societas inter fratres extenditur solum ad ea quæ inter se fratres communicant, & in commune conferunt animo

Rr 5

conferen